

Interprofessional education of students in Witelon Higher Vocational State School in Legnica for health promotion and disease prevention

Interprofesjonalne kształcenie studentów w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy w zakresie promocji zdrowia i prewencji chorób

ZBIGNIEW JETHON^{1,2/}, ANDRZEJ WNUK^{2/}, LESZEK GRAMZA^{2/}

^{1/} University College of Physiotherapy at Wrocław

^{2/} Witelon Higher Vocational State School in Legnica

The current program of education in the universities is not suitable for interprofessional education implementation. The main barriers are rigid schematic central programs and the practice of their realization that impairs the contact between students representing different faculties. In the present circumstances, there is only a partial possibility to make use of interprofessional education, provided that some modifications in realization practice will be introduced. As concerns lectures the chances of application are little. More possibilities may be seen in relation to practical classes, vocational trainings, educational camps and panels. During the realization of these forms of education, particularly realized outside the college including government offices and departments, there is a possibility to include other specialists or students from other faculties. Very useful for interprofessional education application are seminar lectures and investigations performed by students for diploma achievement, as well as in the Student Scientific Organization. The realization of temporal and final symposia and conferences instead of diploma examinations is especially suitable. In these forms of meetings participate not only students from different faculties, but also invited specialists from outside the college. The implementation of interprofessional education requires some tasks obligatory for positive effects of such form of education. They have not been fully recognized, and are different for different outcomes achieved. The article describes chosen implementation schemes.

Key words: interprofessional education, vocational university college, modification possibilities of educational programs

Obowiązujący w szkolnictwie wyższym ramowy schemat kształcenia nie sprzyja wykorzystania w nim interprofesjonalnego podejścia. Przeszkoda są tu sztywne centralne programy i sposób ich realizacji utrudniający kontakt między studentami różnych kierunków. W obecnych warunkach wykorzystanie interprofesjonalnego kształcenia możliwe jest jedynie częściowo, uwzględniając pewne modyfikacje w programie studiów. Możliwości takie w niewielkim stopniu dotyczą wykładów, bardziej natomiast ćwiczeń, praktyk zawodowych, obozów i zajęć warsztatowych. W realizacji tych zajęć, zwłaszcza prowadzonych w terenie lub w urzędach i innych instytucjach pozauczelnianych, jest możliwość włączenia osób reprezentujących inne specjalności i studentów innych kierunków studiów. Najwięcej możliwości kształcenia interprofesjonalnego mają seminaria i wykonywanie prac dyplomowych oraz prace w Studenckim Kole Naukowym. Zwłaszcza pomocne mogłyby się okazać organizowanie okresowych i końcowych zaliczeniowych sympozjów, konferencji lub dyskusji panelowych w miejsce egzaminów dyplomowych. W warunkach takich mogliby uczestniczyć nie tylko studenci z różnych kierunków, lecz także zaproszone osoby z zewnątrz. Wprowadzenie kształcenia interprofesjonalnego wymaga pewnych uwarunkowań, których spełnienie jest niezbędne dla dodatniego wyniku szkolenia. Nie są one dotychczas w pełni poznane, a ponadto są zróżnicowane w zależności od celów. Pewne ramowe sposoby rozwiązania są przedstawione w artykule.

Słowa kluczowe: kształcenie interprofesjonalne, wyższe szkoły zawodowe, możliwości modyfikacji programów

© Probl Hig Epidemiol 2006, 87(4): 425-429

www.phie.pl

Nadesłano: 20.11.2006

Zakwalifikowano do druku: 25.12.2006

Adres do korespondencji / Address for correspondence

Prof. dr hab. med. Zbigniew Jethon

Instytut Turystyki i Rekreacji, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im.

Witelona, ul. Sejmowa 5A, 59-220 Legnica

e-mail: zejethon@wp.pl

The Higher State Vocational School in Legnica provides teaching on the first level (license) of higher education. Classes are conducted in the building complex located in the Senacka Street, that facilitates contact between students of different specializations. After completing the study, graduates receive a license degree, being a professional title of given specialty. Education provides the students with knowledge and skills that allow to:

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy jest szkołą kształcąca na poziomie wyższym licencjackim. Nauczanie prowadzone jest systemem studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (zaocznych) w kompleksie budynków zlokalizowanych przy ulicy Senackiej, co ułatwia kontakt między studentami różnych kierunków. Po ukończeniu studiów absolwent otrzymuje tytuł zawodowy licencjata określonej specjalności. W wyniku kształcenia powinien przyswoić wiedzę i umiejętności, które pozwolą:

- solve professional problems using accurate methods and ways of realization;
 - take an accurate decision in difficult circumstances that are results of professional activity;
 - modify the realization way according to situation and look for new solutions;
 - understand scientific problems of his/her specialty;
 - cooperate with supervisors and co-workers, and with members of other services involved in the realization of his professional duty.
- rozwiązywać problemy zawodowe związane z dobieraniem odpowiednich metod i sposobów postępowania;
 - podejmować właściwą decyzję w sytuacjach trudnych wynikających ze specyfiki zawodu;
 - modyfikować zależnie od sytuacji metody postępowania oraz poszukiwać nowe rozwiązania;
 - interpretować zagadnienia naukowe w dziedzinach reprezentowanych w jego specjalności;
 - współdziałać w pracy zawodowej z przełożonymi współpracownikami i podległymi osobami oraz ze służbami wykonującymi z nim zadania zawodowe.

The goal of education in the field of health promotion and disease prevention is to achieve knowledge on attitudes and behaviour of healthy and sick people, negative social reactions, possible counteraction against negative influences and adaptation to the environment, and the way of construction of promotion and prevention programmes.

At the Higher Vocational State School the problems of health promotion and disease prevention are present in educational programs of the specialties "tourism and recreation organization", "tourism and hotel management", and "social service". The problems are included in the following educational topics: human biological development, hygiene and health promotion, health education, psychosocial aspects of health and disease, physical overload during the tourist and recreational activity, basic problems of geriatrics, bioclimatology, free-time pedagogy. The applied educational methods are ordinary and standard in practice including lectures, practical classes, seminars, professional practice, consultations and preparing of diploma dissertation.

The above mentioned educational forms are not in agreement with the guidelines of interprofessional education. The basis of interprofessional education in medical and social services is to attend classes together with representatives of other specializations to achieve complement knowledge and information [1,2]. Such common activity allows the participants to appreciate the usefulness of co-operation in further professional activity and achieve better theoretical and practical professional preparation [3,4,5]. The above described forms of education are not present in the Higher Vocational State School. This is due to the rigid governmental programs, realized as "minimum program standards" of higher education. Only a little amount of educational hours can be used as so called "choice lessons" for additional topics. These hours are realized usually by distinct institutes of the College.

However, some modification of the way of realization can create the possibility to change the educational program into the form of interprofessional education. This can be done through a modification

W zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób zadaniem procesu kształcenia jest przekazanie wiedzy o postawach i zachowaniach człowieka zdrowego i chorego, socjologicznych uwarunkowaniach negatywnych zdrowotnie, możliwościach przeciwdziałania ujemnym wpływom środowiska i adaptacji do warunków środowiskowych oraz o podstawach programowania postępowania promocyjnego i prewencyjnego.

Wśród reprezentowanych w Szkole kierunków studiów zagadnienia promocji zdrowia i profilaktyki chorób znajdują się w programach studiów specjalności: „organizacja turystyki i rekreacji”, „turystyka i hotelarstwo” oraz „służby socjalne”. Zagadnienia te są prowadzone w następujących przedmiotach nauczania: biologiczny rozwój człowieka, higiena i promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, psychospołeczne aspekty zdrowia i choroby, przeciążenia wysiłkowe podczas aktywności turystyczno-rekreacyjnej, podstawy geriatry, bioklimatologia, pedagogika czasu wolnego. Wykorzystywane metody są standardowe i obejmują: wykłady, ćwiczenia seminaria, praktyki zawodowe, konsultacje i prace dyplomowe.

Wyżej przedstawione dotychczasowe formy kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Legnicy nie w pełni są zgodne z wymogami szkolenia interprofesjonalnego. Podstawową formą szkolenia interprofesjonalnego w zakresie opieki medycznej i socjalnej jest prowadzenie zajęć, w których uczestniczą osoby reprezentujące dwie lub więcej specjalności, w celu wspólnego przyswajania wiedzy oraz wzajemnego poznania charakteru działalności i uzyskania informacji o podstawach tego działania [1, 2]. Dzięki organizacji wspólnych form nauczania wykształca się lepsze u uczestników przekonanie o celowości współdziałania w późniejszej praktyce oraz lepsze teoretyczne i praktyczne przygotowanie zawodowe [3, 4, 5]. Tak ujęte formy kształcenia nie są w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej realizowane. Przeszkodą są głównie narzucone ministerialne sztywne programy studiów, ujęte w ramy „programów minimum”. Niewielka liczba godzin kształcenia może być dodatkowo wykorzystana w ramach wykładów do wyboru; są to jednak godziny zazwyczaj ściśle przypisane do określonych jednostek organizacyjnych Uczelni. Niemniej, elastyczne podejście do kształcenia w ramach instytutowych programów może to kształcenie już obecnie częściowo zmienić w kierunku interprofesjonalnego szkolenia. Mogą temu

of diploma seminars, through the activity in Student's Scientific Organization, vocational training, educational camps and panels. Some changes of the way of practical classes realization, for example performing the classes outside the School, can give possibilities for interprofessional contacts.

According to the school rules, lessons are free of charge for attendants of the higher education schools. They are free for all, also students of other institutes, as well as coming from outside the School. These possibilities, however, are used in very rare circumstances. Barriers can be seen in the construction of teaching timetable planned for numerous lessons during the same time limits. Moreover, there is little interest among students to achieve knowledge in the fields not indicated as obligatory by the educational program. This situation could be partly changed by including the "choice lessons" into the program of other specialties. Each student would have the obligation to attend a number of these additional classes and this would give the possibility to learn problems from other specialties.

More possibilities for interprofessional education are created during practical classes. Some topics, for example hygiene and health promotion, free time pedagogy, theory and methodology of recreation are conducted in the field for practical recognition of future professional realization ways. During these classes the students meet specialists from other professions involved in a given activity. This allows to carry on discussions about co-operation and strategy of potential solutions. Barriers include little amount of program hours for practical classes and a large number of students which can cause difficulties in realization of the program. Some topics are not presented in the form of practical classes, even though they are fundamental for teaching of methodology in health promotion.

Vocational training, educational camps and panels are theoretically mostly useful for interprofessional contacts. They are organized outside the school, as camps and tourist excursions and their goal is to make students acquainted with the programming task, organization ways and implementation of numerous recreational and tourist recovery forms. The professional practice of such specialties as "tourism and hotel management" and "social service" is to achieve knowledge and skills for duty in offices, organizations and accommodation enterprises. During the practical training there are theoretically numerous possibilities to learn the interprofessional cooperation but these circumstances are rarely used in practice. The reason for that is the manner of realization of camps and excursions that are usually realized as sport or tourist events. Professional practice is

służyć prowadzone seminaria dyplomowe, udział w pracach Studenckiego Koła Naukowego oraz odpowiednie zmodyfikowane programy praktyk zawodowych i obozów szkoleniowych. Odpowiednio zmodyfikowane ćwiczenia, zwłaszcza prowadzone w terenie, stwarzają także możliwości interprofesjonalnego kontaktu, ponieważ zajęcia te nie mają sztywnych wymogów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wykłady są w szkołach wyższych wolne, dostępne także dla osób nie będących studentami danego kierunku. Wykorzystanie tych możliwości przez studentów innych kierunków jest w praktyce minimalne. Przeszkodą są nie tylko nakładające się programy zajęć, lecz zbyt małe zainteresowanie studentów tematyką poza obowiązującym ich programem. Formalne uporządkowanie godzin zajęć jest zawsze możliwe do przeprowadzenia. Większe trudności są ze stymulacją motywacji do uczestniczenia w zajęciach, które nie są programem studiów objęte lub które w nich nie są obowiązkowe. Możliwości pobudzenia zainteresowań mogą powstać poprzez wprowadzenie do programu wykładów do wyboru prowadzonych na innym kierunku. Student ma obowiązek zaliczenia określonej liczby przedmiotów z listy dodatkowej. Umieszczenie na tej liście wykładów do wyboru innych kierunków może spowodować uczestnictwo w nich na zasadzie osobistych zainteresowań.

Więcej od wykładów możliwości współdziałania interprofesjonalnego mają ćwiczenia. W niektórych przedmiotach – jak: higiena i promocja zdrowia, pedagogika czasu wolnego, teoria i metodyka rekreacji – pewne tematy mogą i są prowadzone w terenie, gdzie studenci zapoznają się praktycznie m.in. z metodyką przyszłych działań zawodowych. W ćwiczeniach tych studenci stykają się z przedstawicielami innych zawodów, którzy w takich działaniach uczestniczą. Umożliwia to przeprowadzenie dyskusji na temat współdziałania różnych specjalistów oraz wymiany informacji o sposobach rozwiązań zadań w praktyce. Przeszkodą jest jednak niewielka liczba godzin przeznaczonych na ten cel oraz zbyt liczne grupy ćwiczeniowe, znacznie utrudniające indywidualizację zadań. Dla niektórych przedmiotów, ważnych z punktu widzenia promocji zdrowia, nie przewidziano ćwiczeń. Tak jest w przypadku edukacji zdrowotnej, która ma podstawowe znaczenie w nauczaniu metod postępowania w promocji zdrowia.

Teoretycznie duże możliwości kontaktów interprofesjonalnych mają praktyki zawodowe, obozy i zajęcia warsztatowe. Organizowane w ośrodkach pozauczelnianych lub w formie zgrupowań obozowych i rajdów turystycznych mają na celu przygotowanie studentów do programowania, organizacji i prowadzenia różnorodnych zajęć rekreacyjnych i turystycznych, będących rodzajem wypoczynku w środowisku przyrodniczym. Przekazywane wiadomości dotyczą także prozdrowotnych wartości poszczególnych form rekreacji i turystyki oraz obejmują opanowanie technik ratownictwa przedmedycznego. Praktyki zawodowe kierunków „turystyka i hotelarstwo” oraz „służby socjalne” dotyczą zapoznania się z obowiązkami pra-

done mostly formally. The office worker or the clerk of a non-governmental organization have no knowledge on the strategies of interprofessional education and the practice hours are perceived as an additional duty. Panel discussions with these persons might help overcome these difficulties, as shown by other investigators [6].

The best possibilities for interprofessional education appear during seminars and preparation of diploma dissertations, as well as during the activity in Student's Scientific Organization. The research topics realized by students are very often combined with the necessity to look for information in fields not strictly presented in educational program or to consult the results received with specialists of other professions. This is especially important during scientific research. According to Law of Higher Education [7], there is no obligation for vocational schools to perform scientific research. Nevertheless, it becomes necessary for the achievement of rights for higher level of education and is verified by the State Accreditation Commission. The institutes of the Higher Vocational State School in Legnica realize to some extent a research program and it requires co-operation with other institutions. According to the analyzed problems the specialists are from different specialties. This gives possibilities for students to learn other topics, beside the knowledge achieved during the programmed study.

The realization of diploma dissertations, especially having an experimental character, gives an additional possibility to implement interprofessional education. It requires only a modification of the credit system. Diploma examinations can be modified into symposia, conferences or panel discussions with the participation of other students and specialists. Descriptions and results of such implemented modification can be found in the literature [5, 8, 9] and in the opinion of the authors of these publications this results not only in a higher level of professional knowledge but also in a better understanding of the quality improvements of interprofessional activity.

In conclusion, there is a need to discuss problems important for effectiveness of interprofessional education at vocational schools. The literature analysis, done by Oandasan and Reeves [10,11] and by McPherson et al. [12], pointed to some factors and methods being mostly important for positive implementation of interprofessional education. On the basis of these analyses one can work out possible ways for introduction of interprofessional education into vocational schools.

The benefits of interprofessional education are related to the following: a/ the goals of education are

owników określonych urzędów, organizacji i obiektów turystyczno-hotelarskich. We wszystkich tych formach zajęć są teoretycznie duże możliwości kształtowania interprofesjonalnych współdziałań. Praktyczne wykorzystanie tych możliwości w kierunku interprofesjonalnego kształcenia jest jednak niewielkie. Przyczyną jest tu głównie sportowo-turystyczne ukierunkowanie zajęć obozowych i rajdów, a w przypadku praktyk zawodowych zbyt formalne traktowanie praktykantów. Pracownicy urzędów i organizacji pozarządowych nie mają wiadomości o podstawach kształcenia interprofesjonalnego, a narzuconą im opiekę nad praktykantami przyjmują jako dodatkowe obciążenie, nie związane z ich obowiązkami. Przełamanie tego impasu wymaga przeprowadzenia pewnego instruktażu dla osób mających współdziałać ze studentami, jak to ma miejsce w niektórych innych krajach [6].

Najwięcej możliwości kształcenia studentów – w myśl interprofesjonalnych wymogów – występują podczas seminariów i wykonywania prac dyplomowych oraz w Studenckim Kole Naukowym. Tematy prac, realizowanych przez studentów, są często związane z koniecznością zapoznania się z zagadnieniami spoza programu studiów oraz ze współdziałaniem w ich realizacji z innymi osobami. Dotyczy to zwłaszcza prac o charakterze eksperymentalnym, gdzie studenci wykonują badania będące częścią programu naukowego jednostki organizacyjnej. W myśl Ustawy o nauce [7] wyższe szkoły zawodowe nie mają obowiązku prowadzenia badań naukowych. Udokumentowanie działalności naukowej jest jednak konieczne w razie starań o rozszerzenie profilu kształcenia i jest brane pod uwagę podczas akredytacji przez Państwową Komisję Akredytacyjną. Instytuty Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy realizują plany badań naukowych, chociaż w ograniczonym zakresie. Ich realizacja wymaga współpracy różnych specjalistów. Zależnie od tematyki uczestniczą w niej specjaliści nie tylko Szkoły, lecz również innych uczelni i instytucji, z którymi Szkoła współpracuje. Udział studentów w programach badań naukowych pozwala na poznanie poglądów i przyswojenie wiedzy, która wychodzi poza zakres studiów.

Realizacja prac dyplomowych, w tym prac o charakterze badawczym, umożliwia interdyscyplinarne kształcenie pod jeszcze jednym aspektem. Wymaga to jedynie wprowadzenia okresowych (semestralnych) modyfikacji systemu zaliczeń oraz zaliczeń prac w ramach końcowych egzaminów dyplomowych. Zaliczenia te, organizowane jako sympozja lub konferencje lub dyskusje panelowe, mogą grupować studentów nie tylko z jednej jednostki organizacyjnej Uczelni. Mogą w nich ponadto uczestniczyć zaproszone osoby, reprezentujące określone specjalności. Opisy i efekty takich działań można spotkać w piśmiennictwie [5, 8, 9] i zdaniem autorów tych prac przyczyniają się znacznie nie tylko do podniesienia poziomu wiedzy uczestników, lecz także pozwalają na zrozumienie lepszej efektywności działań zespołów multidyscyplinarnych.

consistent among all participants; b/ the desired effects and outcomes are clearly specified; c/ the most effective methods for all stages of education are established; d/ the qualitative and quantitative assessments of the effects is used for possible modification of educational process [12]. The positive effect is achieved by guiding the students' interests, attitude modification, professional knowledge and skill absorption, students' behavioral changes for acceptance and motivation to participation, and modification of organization of the practical activity. While defining the interprofessional education goals it is necessary to describe the character and predicted results of education which is close to the "graduate's profile". The main question will be: what knowledge, skills and attitudes have to be modified and how can interprofessional education help. Training in practice with conforming to end points of education seems to be the most effective. The participants of the interprofessional education must be aware of this. Only then, this guided education will give positive effects.

Sumując możliwość interprofesjonalnego kształcenia w wyższych szkołach zawodowych należy zwrócić uwagę na kilka zagadnień, istotnych dla praktycznej realizacji. Analiza piśmiennictwa, dokonana przez *Oandasan* i *Reeves* [10, 11] oraz *McPherson* i wsp. [12], wyłoniła szereg czynników i metod najbardziej decydujących dla pozytywnych wyników implementacji kształcenia interprofesjonalnego. Przenosząc te wyniki na forum wyższych szkół zawodowych można nakreślić ramy postępowania, których wykorzystanie może pomóc we wprowadzaniu i wzmacnianiu tego kształcenia.

Można stwierdzić, że korzyści płynące z kształcenia interprofesjonalnego są uwarunkowane tym, czy a/ cele kształcenia są przez wszystkich uczestników zaakceptowane; b/ zakładane efekty i korzyści są dokładnie sprecyzowane; c/ ustalono najbardziej efektywne metody dla poszczególnych etapów procesu kształcenia; d/ wykorzystywana jest bieżąco podczas kształcenia ilościowa i jakościowa ocena efektów. Dodatni wynik jest osiąganym poprzez: ukierunkowanie zainteresowań studentów, modyfikację postaw, przyswojenie wiedzy i umiejętności zawodowych, behawioralne zmiany studentów w zakresie akceptacji i motywacji do uczestnictwa oraz ukierunkowanie zmian w organizacji praktycznych działań. W definiowaniu celów kształcenia interprofesjonalnego należy przede wszystkim ustalić charakter edukacji i jej zadania, co łączy się z profilem absolwenta. Pytaniami zasadniczymi będą: jaka wiedza, umiejętności i postawa wymagają modyfikacji szkolenia? i czy interprofesjonalne kształcenie może być tu pomocne? Najbardziej efektywne wydaje się być tu szkolenie praktyczne, którego organizacja winna być podporządkowana planowanemu efektom końcowym. Uczestnicy szkolenia interprofesjonalnego winni być świadomi tych celów. Tylko w ten sposób ukierunkowane szkolenie może dać pozytywne wyniki.

Piśmiennictwo / References

1. Barr H, Koppel I, Reeves S et al. Effective interprofessional education: argument, assumption and evidence. Blackwell, Oxford 2005.
2. Freeth D, Hammick H, Reeves S et al. Effective interprofessional education: development, delivery and evaluation. Blackwell, Oxford 2005.
3. Walrath JM, Mughanlinskaya N, Shepherd M et al. Interdisciplinary medical, nursing, and administrator education in practice: the Johns Hopkins experience. *Acad Med* 2006; 81: 744-748.
4. Steinert Y. Learning together to teach together: interprofessional education and faculty development. *J Interprof Care* 2005; 19: 60-75.
5. Cooper H, Spencer-Dawe E, McLean E. Beginning the process to teamwork design, implementation and evaluation of an inter-professional education intervention for first year undergraduate students. *J Interprof Care* 2005; 19: 492-508.
6. Gardner SF, Chamberlin GD, Heestand DE et al. Interdisciplinary didactic instruction at academic health centers in the United States: attitudes and barriers. *Adv Health Sci Educ Theory Pract* 2002; 7: 179-190.
7. Prawo o szkolnictwie wyższym. Dz.U. Nr 164, poz. 1365, z dn. 27.07.2005 r.
8. Jackson CL, Nicholson C, Davidson B et al. Training the primary care team – a successful interprofessional education initiative. *Aust Fam Physician* 2006; 35: 829-832.
9. Keough ME, Field TS, Gurwitz JH. A model of community-based interdisciplinary team training in the care of the frail family. *Acad Med* 2002; 77: 936.
10. Oandasan I, Reeves S. Key elements for interprofessional education. Part 1: the learner, the educator and the learning context. *J Interprof Care* 2005; 19: 21-38.
11. Oandasan I, Reeves S. Key elements for interprofessional education. Part 2: factors, processes and outcome. *J Interprof Care* 2005; 19: 39-48.
12. McPherson K, Headrick L, Moss F. Working and learning together: good quality care depends on it, but how can we achieve it? *Qual Health Care* 2001; 10: 46-53.